

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft een aantal vragen en opmerkingen ter beantwoording voorgelegd aan de initiatiefnemer van de initiatiefnota: «De toepassing van herstelbemiddeling binnen het strafrecht» (Kamerstuk 34 093, nr. 2)

De voorzitter van de commissie,
Ypma

Adjunct-griffier van de commissie,
Van Doorn

Inhoudsopgave

I.	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	1
1.	Inleiding	2
2.	Waarom een initiatiefnota?	2
3.	Herstelbemiddeling in het strafrecht.	3
4.	De voor- en nadelen van de toepassing van herstelbemiddeling binnen het strafrecht	6
	4.1. Voor- en nadelen herstelbemiddeling aan de hand van het proces	6
	4.2. Voor- en nadelen herstelbemiddeling aan de hand van faciliterende structuren	7
	4.3. Voor- en nadelen met betrekking tot de bemiddelaars en geschikte zaken	8
5.	Financieel Kader	9
6.	Conclusie en aanbevelingen	9
II.	Reactie van de initiatiefnemer	

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming en grote belangstelling de initiatiefnota «De toepassing van herstelbemiddeling binnen het strafrecht» (hierna: de initiatiefnota) bestudeerd. Zoals de initiatiefnemer weet hebben deze leden zich in het recente verleden op niet aflatende wijze sterk gemaakt voor de positie van het slachtoffer. Zij zullen dit ook in de toekomst blijven doen. De strekking van de initiatiefnota, namelijk het versterken van de positie van het slachtoffer in het strafrecht, ondersteunen zij dan ook volledig. Door het toepassen van herstelbemiddeling in relatie tot de strafprocedure krijgt het slachtoffer de mogelijkheid in gesprek te gaan met de dader, bijvoorbeeld over de schade of de consequentie van het gepleegde delict. Het belang hiervan wordt onderstreept door voornoemde leden. Zij zijn met de initiatiefnemer van oordeel dat herstelrecht kan bijdragen aan de verwerking van het trauma van het slachtoffer en het besef bij de dader van de gevolgen van zijn daad. Zij hebben nog enkele vragen en opmerkingen over de initiatiefnota.

De leden van de PvdA-fractie hebben met instemming kennisgenomen van de onderhavige initiatiefnota. Zij delen de doelstellingen van de initiatiefnemer door middel van herstelbemiddeling in het strafrecht de positie van het slachtoffer te verbeteren en daarmee tegemoet te komen aan de emotionele behoeften van het slachtoffer en de druk op het rechtssysteem te verminderen. Zij hebben hierover enkele vragen. Voornoemde leden lezen in de initiatiefnota dat als er een vaststellingsovereenkomst wordt opgesteld, er altijd sprake is van een mediation. Daarbij wordt tevens gemeld dat een mediation niet altijd met een vaststellingsovereenkomst wordt afgesloten. Het is de aan het woord zijnde leden niet geheel duidelijk of er in het geval nu wel of niet sprake moet zijn van een vaststellingsovereenkomst. Kan de initiatiefnemer hier op ingaan?

De leden van de SP-fractie complimenteren de initiatiefnemer met onderhavige initiatiefnota. Zij staan in beginsel positief tegenover de mogelijkheid herstelbemiddeling in het strafrecht zo vroeg mogelijk plaats te laten vinden, maar hebben nog wel een aantal vragen en opmerkingen.

Deze leden willen allereerst graag weten of (toekomstige) bezuinigingen op de politie, het Openbaar Ministerie (OM) en de rechterlijke macht er niet toe zullen leiden dat toch wordt geprobeerd herstelbemiddeling in te zetten om maar van de zaak af te zijn. Graag ontvangen zij een uitgebreide reactie op dit punt.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de initiatiefnota. Zij staan positief tegenover de verdere verbetering van de positie van het slachtoffer in het strafproces en hebben dit in ogenschouw nemend nog enkele vragen over de beoogde toegevoegde waarde van de voorstellen die worden gedaan in de initiatiefnota. Voornoemde leden vragen of initiatiefnemer van mening is dat de door hem gehanteerde term- en uitleg van herstelbemiddeling meer raakvlakken heeft met een mediationtraject dan met een slachtofferdadergesprek. Dit gelet op de opmerking van initiatiefnemer dat «centraal staat dat verdachte en slachtoffer gezamenlijk tot een oplossing komen», alsmede de aanbevelingen over de Wet Registermediator (Kamerstuk 33 722), de vertrouwelijkheid van mediators en de voorgestelde verplichting van een vaststellingsovereenkomst. Deze leden vragen ook in hoeverre initiatiefnemer beoogt de slachtofferdadergesprekken zoals die nu plaatsvinden meer om te buigen naar een vorm van mediation, gelet op bijvoorbeeld de voorgestelde vaststellingsovereenkomst aan het einde van zo'n gesprek. Past de insteek van een slachtofferdadergesprek bij de verdere ontwikkeling van herstelbemiddeling niet beter bij de wetshistorische context van artikel 51h Wetboek van Strafvordering (Sv) dan bij een mediationtraject?

De leden van de CDA-fractie vragen initiatiefnemer op welke punten zijn voorstellen overeenkomen dan wel afwijken van de richtlijn 2012/29/EU van het Europees parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ (PbEU 14 november 2012, L 315)?

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van onderhavige initiatiefnota. Naar aanleiding hiervan hebben zij vragen die zij graag aan de initiatiefnemer willen voorleggen.

Voornoemde leden merken op dat initiatiefnemer aangeeft dat bij herstelbemiddeling in tegenstelling tot het strafprocesrecht niet waarheidsvinding voorop staat, maar de belevenis van een gebeurtenis, de impact en de gevolgen daarvan. Vindt de initiatiefnemer het dan geen probleem dat er niet aan waarheidsvinding wordt gedaan? Als in een zo vroeg mogelijk stadium herstelbemiddeling wordt toegepast zodat er bijvoorbeeld geen aangifte meer volgt zoals initiatiefnemer wil en deelname aan herstelbemiddeling niet als een bekentenis van het ten laste gelegde feit wordt gezien zoals initiatiefnemer wil, is het dus zo dat geen verder onderzoek meer wordt gedaan en de waarheid nooit boven tafel komt. Het strafrecht is er juist in de relatie tussen de overheid jegens de burger en niet de burger tegen burger. We hebben als samenleving toch gezamenlijk bepaald wat wij niet tolereren en daar wordt nu aan voorbij gegaan.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de initiatiefnota. Zij delen de wens van de initiatiefnemer de mogelijkheden van herstelbemiddeling verder te benutten, zodat de positie van het slachtoffer verbeterd wordt, maar ook die van de dader in een duurzamer perspectief komt te staan. Zij complimenteren de initiatiefnemer met zijn veelomvattende nota en zien het als een goede basis voor verder debat.

2. Waarom een initiatiefnota?

De leden van de VVD-fractie merken op dat de initiatiefnemer pleit voor een professioneel geleide bemiddeling tussen dader van een strafbaar feit en het slachtoffer. In artikel 51h, eerste lid, Sv is reeds geregeld dat het Openbaar Ministerie (OM) bevordert dat de politie in een zo vroeg mogelijk stadium het slachtoffer en de verdachte de mededeling doet van de mogelijkheden van bemiddeling. Kan de initiatiefnemer aangeven op welk punt dit artikel niet volledig is, dan wel niet naar behoren functioneert, zodanig dat herstelbemiddeling tussen slachtoffer en dader een officiële en gecodificeerde plek in het strafrecht dient te krijgen? Heeft de initiatiefnemer onderzoek gedaan naar de praktische uitwerking van voornoemd artikel? Wordt het vaak toegepast en op welke wijze wordt aan het artikel invulling gegeven? In hoeverre en op welke wijze zou hetgeen wordt voorgesteld in de initiatiefnota eventuele lacunes opvullen? De aan het woord zijnde leden merken op dat de initiatiefnemer stelt dat herstelrecht een alternatief of een aanvulling kan vormen op het traditionele strafrecht dan wel een onderdeel ervan kan zijn. Als er een onderlinge overeenkomst wordt bereikt, kan ingrijpen door de overheid overbodig worden. Deze leden hechten eraan op te merken dat herstelbemiddeling nooit in de plaats mag komen voor een traditionele strafrechtelijke afdoening van een gepleegd strafbaar feit. Als een persoon een strafbaar feit heeft begaan dient hij hiervoor in beginsel een door de rechter opgelegde passende straf te ondergaan. Naar mening van de aan het woord zijnde leden heeft de officier van justitie altijd de mogelijkheid bij de strafeis rekening te houden met een geslaagde bemiddeling en bijvoorbeeld het feit dat er al schade vergoed is. De rechter heeft vervolgens ook de ruimte bij de straftoemeting rekening te houden met de omstandigheid dat de dader zich constructief heeft opgesteld in een herstelbemiddelingstraject. Hoe kijkt initiatiefnemer hier tegenaan? Deelt hij deze mening?

De leden van de PVV-fractie merken op dat de initiatiefnota volgens de initiatiefnemer dient ter verbetering van de positie van het slachtoffer in het strafrecht door het toepassen van herstelbemiddeling. Zij vragen wat deze initiatiefnota toevoegt aan de positie van het slachtoffer in het strafrecht ten opzichte van wat het slachtoffer nu al aan mogelijkheden heeft. Zij wijzen in dit verband op de mogelijkheden die zijn opgenomen in artikel 51h Sv, namelijk het slachtoffer-dadergesprek, spreekrecht en herstelbemiddeling.

De leden van de ChristenUnie-fractie overwegen dat herstelbemiddeling in alle fasen van het strafproces meerwaarde kan hebben. Zij vragen naar de visie van de initiatiefnemer op dit punt en in het bijzonder waar het gaat om de fase rond het einde van detentie onder de noemer «herstelgerichte detentie». Zij zien bijvoorbeeld mogelijkheden rondom het bemiddelen bij allerlei voorwaarden rond locatie- en contactverboden tussen partijen waardoor de kans op nakoming wellicht vergroot zou kunnen worden. Zij merken daarbij op dat dit natuurlijk alleen mogelijk is als bij beide partijen de vrijwillige bereidheid hiertoe aanwezig is. De aan het woord zijnde leden vragen of de initiatiefnemer nog overweegt een aanvulling te maken op de initiatiefnota vanuit het perspectief van de dader. Zij kunnen zich bijvoorbeeld voorstellen dat vermindering van recidive een argument kan zijn om vaker herstelbemiddeling toe te passen. Zij vragen of de initiatiefnemer bekend is met wetenschappelijke inzichten of goede voorbeelden elders omtrent dit perspectief.

3. Herstelbemiddeling in het strafrecht

De leden van de VVD-fractie constateren dat de initiatiefnemer ten aanzien van de strafzaken die geschikt (kunnen) zijn voor de toepassing van herstelbemiddeling stelt dat wettelijke regels te dien aanzien ontbreken. Is de initiatiefnemer van oordeel dat zulke regels zouden moeten worden opgesteld als herstelbemiddeling een officiële plek binnen het strafrecht zou krijgen? Kan al worden aangegeven hoe wet- en regelgeving te dien aanzien eruit zou moeten komen te zien? Welke criteria zouden moeten worden gehanteerd bij het bepalen of een specifieke strafzaak zich leent voor herstelbemiddeling of moet dit worden overgelaten aan de praktijk?

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de initiatiefnemer erop wijst dat herstelrechtelijke interventies ook kunnen worden opgelegd in de vorm van een bijzondere voorwaarde. Zij vragen hoe zich dit verhoudt tot de vrijwilligheid die bij herstelbemiddeling gewenst is. Wat gebeurt er als de bemiddeling geen doorgang vindt? Is er dan sprake van het niet naleven van deze bijzondere voorwaarde en wat zijn in dat geval dan de gevolgen voor de veroordeelde?

De leden van de SP-fractie willen graag weten op welke manier herstelbemiddeling zal kunnen worden ingezet bij snelrecht, supersnelrecht en de »ZSM-werkwijze«.

De leden van de CDA-fractie constateren dat de initiatiefnemer aangeeft dat de voordelen van herstelbemiddeling alleen van toepassing zijn als het OM nog niet heeft besloten te vervolgen. Zij vragen of, gelet op de bestaande (zware) druk op de strafrechtsketen mede als gevolg van ingrijpende bezuinigingen van de huidige regering, niet afbreuk wordt gedaan aan strafdoelen als vergelding en algemene en speciale preventie als het OM vaker besluit om niet te vervolgen. Dit laatste met het oog op het voordeel van een verlichting van de werklast in combinatie met een toenemende politieke wens om vaker gebruik te maken van herstelbemiddeling. Zij vernemen hierop graag een reactie van de initiatiefnemer. De aan het woord zijnde leden vragen op welke wijze volgens de initiatiefnemer de schijn valt te vermijden dat een verdachte die meewerkt aan herstelbemiddeling, daadwerkelijk schuldig is. Heeft de initiatiefnemer inzicht in de opstelling van de advocatuur en/of contact gehad met de Nederlandse Orde van Advocaten over de strategie van strafrechtadvocaten om cliënten het advies te geven te weigeren aan herstelbemiddeling deel te nemen.

Deze leden vragen de initiatiefnemer of, evenals bij pilots in het strafrecht met mediation, het nuttig is een criterium te stellen voor deelname. Het kan dan gaan om het erkennen van schuld, erkennen van betrokkenheid bij het strafbare feit, het hebben van een relatie en elkaar kunnen tegenkomen. Zij verwijzen in dit verband naar het artikel »Pilots met mediation in strafzaken: een eerste evaluatie« (Tijdschrift conflicthantering, nr. 5/2014).

De leden van de CDA-fractie vragen de initiatiefnemer wat hij bedoelt met zijn zinsnede dat een slachtoffer »niet puur handelt uit angst om anders met lege handen te staan«.

Voornoemde leden vragen of de initiatiefnemer kan inschatten in hoeverre verdachten in de praktijk strafvermindering of kwijtschelding als enige beweegredes zien om deel te nemen aan herstelbemiddeling. Welke personen en/of instanties worden bedoeld met de zinsnede: »dit wordt in de praktijk veelal niet als een probleem ervaren«. Geldt dit volgens de initiatiefnemer ook voor het slachtoffer? Op basis van welke bronnen kan de initiatiefnemer aantonen dat zijn stellingname over de ervaring in de praktijk juist is? Deelt de initiatiefnemer de mening dat ook als iets in de praktijk veelal of nog niet als een probleem wordt ervaren, het wel

degelijk een principieel probleem kan zijn dat verdachte wegens het incalculeren van strafvermindering gaat deelnemen aan herstelbemiddeling? Zij verwijzen op dit punt naar hun eerdere vraag over de balans tussen de verschillende strafdoelen en vernemen graag een reactie van de initiatiefnemer hierop.

De leden van de CDA-fractie vragen of de initiatiefnemer ten aanzien van herstelbemiddeling in het strafrecht vooral de focus zou willen leggen op minderjarige slachtoffers en verdachten, gelet op het mogelijk pedagogische karakter van deze methode.

De leden van de PVV-fractie merken op dat de initiatiefnemer stelt dat de inzet van bemiddelaars en mediators in het strafrecht specifieke eisen aan de deskundigheid van bemiddelaars en mediators stelt vanwege het gedwongen kader. Deze leden vragen waar de initiatiefnemer op doelt met «gedwongen kader»?

Voornoemde leden merken op dat de kans op herstelbemiddeling in het geval van zwaardere delicten niet wordt uitgesloten. Bij de rechtbank Haarlem loopt dan ook een pilot over herstelbemiddeling in het strafrecht, waarbij ook zwaardere zaken behandeld worden. Ook bij ernstige misdrijven kunnen slachtoffers vragen over de toedracht hebben en kunnen zij een grote behoefte voelen de dader te vertellen over de nasleep van de gebeurtenis. Deze leden vragen of dit dan niet kan in een slachtoffer-dadergesprek of middels het spreekrecht. Of voldoen de bestaande mogelijkheden volgens de initiatiefnemer niet omdat er te weinig voordelen voor de daders uit te slepen zijn?

4. De voor- en nadelen van de toepassing van herstelbemiddeling binnen het strafrecht

4.1. Voor- en nadelen herstelbemiddeling aan de hand van het proces

De leden van de VVD-fractie vinden het van groot belang te onderstrepen dat een slachtoffer altijd en slechts op vrijwillige basis deelneemt aan een eventueel herstelbemiddelingsproces. Hoe kan deze vrijwilligheid worden gewaarborgd volgens de initiatiefnemer? In de nota is opgenomen dat met de invoering van herstelbemiddeling in het strafrecht een unieke kans aan het slachtoffer en de verdachte wordt geboden aan te geven wat nodig is voor herstel. Welke rol neemt de verdachte hier in? Kan worden ingegaan op de vraag waarom het slachtoffer herstel moet bieden aan de verdachte? Aan welk herstel wordt zoal gedacht? Hoe kijkt de initiatiefnemer voorts aan tegen de mogelijkheid dat door de opstelling van de rechter of de officier van justitie druk wordt uitgeoefend op een verdachte medewerking te verlenen aan een traject van herstelbemiddeling? Hoe schat hij het risico in dat herstelbemiddeling op deze wijze een toneelstuk zal zijn?

De leden van de SP-fractie zijn benieuwd in hoeverre de verschillende vormen van herstelbemiddeling op dit moment al plaatsvinden. Is dit al een automatisme of moet een slachtoffer, Slachtofferhulp, dader of advocaat hier actief om verzoeken? Is er enig zicht op hoe vaak de drie juridische modaliteiten op dit moment al worden ingezet? Is er voorts op dit moment duidelijkheid over recidive na toepassing van herstelbemiddeling?

Voornoemde leden merken op dat de initiatiefnemer een aantal risico's benoemt die zijn onderzocht, maar het is onduidelijk of deze risico's een feit of een theoretisch risico zijn. Kan dit uitgebreider per risico worden toegelicht? Is bekend of en hoe vaak deze risico's zich voordoen of wat de ervaring hiermee is? Zo ja, kan dit worden toegelicht? Hoe denkt de initiatiefnemer dat deze risico's zoveel als mogelijk kunnen worden weggenomen? Deze leden vinden dit nog vrij onduidelijk.

De aan het woord zijnde leden merken op dat het risico dat herstelbemiddeling wordt aangegrepen om strafvermindering af te dwingen door de initiatiefnemer ook wordt onderkend. In hoeverre is het wenselijk dat herstelbemiddeling hiertoe leidt?

Deze leden constateren dat de initiatiefnemer wil dat herstelbemiddeling in een zo vroeg mogelijk stadium in het strafproces plaatsvindt. Begrijpen de leden van de SP-fractie hieruit dat ervoor wordt gepleit het politiemodel zo vaak als mogelijk in te zetten? Waarom voldoet het huidige politiemodel onvoldoende aan de wens van de initiatiefnemer? Wordt er bij de reclassering, het gevangeniswezen, de politie en het OM aandacht aan geschonken dat zij verdachten of daders hierop kunnen wijzen?

De leden van de PVV-fractie merken op dat in de opsomming van de initiatiefnemer ten aanzien van de voordelen van herstelbemiddeling, er maar één voordeel voor het slachtoffer bij staat, namelijk snelle genoegdoening. Verder worden als voordelen opgesomd dat een melding niet uitmondt in een aangifte, waardoor er later geen sprake is van een strafblad, dat de verdachte in zijn verdere leven geen last heeft van de kleine misstap die gemaakt is en dat het een manier is om de druk op het strafrecht te verlichten. Is de initiatiefnota daadwerkelijk bedoeld om de positie van het slachtoffer te verbeteren door herstelbemiddeling in het strafrecht of eigenlijk meer om de positie van daders/verdachten te verbeteren? Het enige voordeel dat wordt genoemd voor het slachtoffer zou er immers al zijn, gelet op artikel 51h Sv.

4.2. Voor- en nadelen herstelbemiddeling aan de hand van faciliterende structuren

De leden van de VVD-fractie merken op dat de initiatiefnemer stelt dat gewaarborgd moet worden dat deelname aan herstelbemiddeling geen bekentenis van het ten laste gelegde feit is. In de nota wordt aangegeven dat 80% van de verdachten al bekend heeft voor deelname aan herstelbemiddeling. In de praktijk wordt een deelname aan herstelbemiddeling niet gebruikt als een bekentenis van het feit. Er is echter wel een erkenning van de feiten nodig om deel te nemen aan herstelbemiddeling. In hoeverre is het nodig hiervoor extra waarborgen in te bouwen?

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat er nog wat onduidelijkheid bestaat over de aanbeveling de algemene maatregel van bestuur (amvb) in te zetten om herstelbemiddeling verder uit te werken. Deze leden staan positief tegenover deze mogelijkheid, maar zij lezen in de initiatiefnota dat de verdere uitwerking van artikel 51h, vierde lid, Sv ook noodzakelijk is. Of wordt daarmee op de amvb gedoeld?

De leden van de PVV-fractie constateren dat de initiatiefnemer opmerkt dat artikel 51h Sv de mogelijkheid biedt tot herstelbemiddeling, maar dat dit artikel nog weinig dwingend is. Begrijpen deze leden het goed dat de initiatiefnemer dit artikel dwingender wil maken door een actieve verwijzing van de dader en het slachtoffer naar herstelbemiddeling door politie, OM, rechters en andere mogelijke betrokken instanties of actoren en dat zij ook allen kunnen verzoeken om herstelbemiddeling? In hoeverre is de herstelbemiddeling dan nog vrijwillig te noemen?

Voornoemde leden merken op dat er wordt gepleit voor een verwijzing naar herstelbemiddeling in een zo vroeg mogelijk stadium. Het is nu namelijk een nadeel dat als de zaak door de rechter pas tijdens het strafproces naar een mediator wordt verwezen, er niet meer kan worden geseponneerd als er een goede regeling uit voort is gekomen. Dit heeft gevolgen voor de verdachte die door de uitspraak van de rechter in het Justitieel Documentatie Systeem komt te staan wat mogelijk in de weg kan staan bij de aanvraag van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

Daarbij pleit de initiatiefnemer ervoor bij een beslissing over de afgifte van een VOG, rekening te houden met een succesvolle herstelbemiddeling. Deze leden merken op dat de VOG is bedoeld als een verklaring waaruit blijkt dat gedrag in het verleden geen bezwaar vormt voor het vervullen van een specifieke taak of functie in de samenleving. Iemand die steelt vormt een risico als hij bijvoorbeeld gaat werken in een supermarkt en iemand die kinderporno heeft gedownload willen we niet werkzaam zien op een kinderdagverblijf. Iemand wordt niet compleet van de arbeidsmarkt uitgesloten. Diegene die kinderporno download kan prima in de supermarkt gaan werken en de dief op een kinderdagverblijf. Daar krijgen ze gewoon een VOG voor. Vindt de initiatiefnemer niet dat het belang van de samenleving in bepaalde gevallen zwaarder weegt dan het belang van een dader en dat dit voorstel het doel van de VOG ondergraaft?

De leden van de PVV-fractie merken op dat de initiatiefnemer meent dat er moet worden gewaarborgd dat deelname aan de herstelbemiddeling geen bekentenis van het ten laste gelegde feit is. Hoe moeten deze leden dit zien?

Voornoemde leden constateren dat de initiatiefnemer stelt dat een mogelijk probleem is dat de vaststellingsovereenkomst niet wordt nagekomen, bijvoorbeeld als gevolg van onwil van de verdachte en dat een officier van justitie of de rechter die vaststellingsovereenkomst ook niet kan overnemen. Vervolgens doet de initiatiefnemer geen aanbeveling voor dit probleem. Kunnen deze leden concluderen dat initiatiefnemer dit nadeel van herstelbemiddeling voor het slachtoffer dus maar voor lief neemt?

4.3. Voor- en nadelen met betrekking tot de bemiddelaars en geschikte zaken

De leden van de VVD-fractie vragen de initiatiefnemer in te gaan op de personen die mogen optreden als bemiddelaar. Is de initiatiefnemer van mening dat aan deze personen vooraf vastgestelde kwaliteitseisen zouden moeten worden gesteld en kan de initiatiefnemer zijn antwoord toelichten? Hoe ziet de initiatiefnemer op dat punt de verhouding tussen eventueel te stellen kwaliteitseisen en de reeds bij de Tweede Kamer aanhangige initiatiefwetsvoorstel-Van der Steur tot het stellen van regels omtrent de registratie en de bevordering van de kwaliteit van mediators (Wet registermediator) (Kamerstuk 33 722)? Zou niet altijd gebruik moeten worden gemaakt van registermediators? Hoe verhoudt de beroepsorganisatie voor bemiddelaars en mediators zich tot het register uit de Wet registermediator, ook gelet op de toepassing van het verschoningsrecht en het tuchtrecht, dat al wordt meegenomen in voornoemd initiatiefwetsvoorstel.

De leden van de SP-fractie zijn benieuwd naar het aantal mediators of herstelbemiddelaars dat zich op dit moment bezighoudt met deze tak van sport. Zijn er voldoende geschoolde bemiddelaars om aan de wens van initiatiefnemer te voldoen? Vindt de initiatiefnemer dat de bemiddelaar jurist moet zijn? Wat houdt enige juridische kennis of basiskennis en ervaring in het strafrecht volgens de initiatiefnemer in?

De leden van de CDA-fractie vragen hoe de initiatiefnemer ten aanzien van de juridische kennis en voorgestelde link met de Wet Registermediator aankijkt tegen een minder verregaande koppeling, zoals voorgesteld in één van de amendementen bij het genoemde initiatiefwetsvoorstel (Kamerstuk 33 722, nr. 9).

5. Financieel Kader

De leden van de SP-fractie zijn benieuwd naar de kosten die op dit moment gemoeid zijn met herstelbemiddeling. Begrijpen deze leden het goed dat de initiatiefnemer wenst dat ketenpartners deze kosten in de toekomst op zich nemen? Hoe haalbaar is dat, gelet op de (toekomstige) bezuinigingen op de betreffende ketenpartners? Is er bovendien gesproken met onder andere de advocatuur, de politie, het OM en de rechterlijke macht over de wens van de initiatiefnemer herstelbemiddeling meer dan nu in het strafproces te verankeren?

De leden van de CDA-fractie vragen de initiatiefnemer hoe de herstelbemiddeling wél gefinancierd zou moeten worden.

6. Conclusie en aanbevelingen

De leden van de VVD-fractie merken op dat de initiatiefnemer een coördinatiepunt wil laten inrichten dat het overmatig gebruik van het instrument herstelbemiddeling in de gaten moet houden. Kan de initiatiefnemer uitleggen wat het doel is van dit coördinatiepunt? De inzet van herstelbemiddeling wordt toch juist bepaald door de behoefte van slachtoffers en daders? Hoe wordt op dit punt de privacy van beide partijen gewaarborgd? Waar wordt voorts genormeerd wat «overmatig» inhoudt?

De aan het woord zijnde leden constateren dat de initiatiefnemer van mening is dat altijd een vaststellingsovereenkomst gemaakt moet worden die moet worden voorgelegd aan de rechter/officier. Een groot deel van de slachtoffer-dadergesprekken vindt echter plaats buiten/naast het strafrecht, zoals tijdens de detentiefase. Deze gesprekken zijn vaak gericht op emotioneel herstel en/of afspraken voor de toekomst. Wat is de meerwaarde van een vaststellingsovereenkomst in deze gevallen? Waarom moeten deze overeenkomsten voorts voorgelegd worden aan de rechter en de officier? Maakt het verplicht opstellen van deze overeenkomst de gesprekken niet onnodig ingewikkeld?

De leden van de CDA-fractie vragen of de initiatiefnemer een overzicht kan geven van de onderzoeken, meningen en pilots aan de hand waarvan hij zijn conclusies trekt over herstelbemiddeling. Zij vragen initiatiefnemer ook in hoeverre de voorlopige uitkomsten van de pilots in het strafrecht, één op één kunnen worden toegepast op de herstelbemiddeling, aangezien er ook substantiële verschillen bestaan tussen deze methoden, zoals de initiatiefnemer zelf heeft aangegeven.

Voornoemde leden vragen of het niet verstandig is in de conclusies ten aanzien van de waarde van herstelbemiddeling een onderscheid te maken tussen relatief lichte strafzaken enerzijds en zwaardere strafzaken anderzijds.

Deze leden vragen hoe de initiatiefnemer het verschil in nuance beoordeelt dat de waarde van herstelbemiddeling erin gelegen kan zijn dat conflicten worden opgelost niet in plaats van maar naast dat conflicten ook worden bestraft.

De leden van de CDA-fractie vragen welke informatie een mediator volgens de initiatiefnemer uit het strafdossier wel en niet zou mogen/moeten inzien voor zijn werkzaamheden. Is het niet van belang dat alle informatie over een conflict bekend zou moeten zijn teneinde tot een oplossing van het betreffende conflict te komen?

De aan het woord zijnde leden willen ten aanzien van de voorgestelde vertrouwelijkheid graag weten hoe zich dit verhoudt tot het doel van materiële waarheidsvinding in het strafrecht waarmee de geheimhouding kan conflicteren. In hoeverre kan dit een argument zijn om de herstelbemiddeling niet tijdens het strafproces te laten plaatsvinden?

Voornoemde leden vragen waarom de initiatiefnemer van mening is dat te allen tijde een vaststellingsovereenkomst opgesteld moet worden. Acht de initiatiefnemer het wenselijk volledige vertrouwelijkheid te vergen van het slachtoffer, als de dader tijdens de bemiddeling uitingen doet die het slachtoffer later (alsnog) zou willen betrekken in het strafproces? Dit kan ook conflicteren met de materiële waarheidsvinding in het strafproces, zo leggen deze leden de initiatiefnemer nogmaals voor.

De leden van de CDA-fractie vragen naar de ratio achter het betrekken van een succesvolle herstelbemiddeling bij de afgifte van een VOG. Los van mogelijk emotioneel herstel van een slachtoffer, geeft een succesvolle herstelbemiddeling toch geen enkel uitsluitel over bijvoorbeeld de recidivemogelijkheden bij de dader? Zij vragen hoe de initiatiefnemer de betrokkenheid van de herstelbemiddeling bij een afgifte van een VOG dan ook concreet ziet.

Deze leden verwijzen ten aanzien van het vermijden van een bekentenis naar hun eerdere vraag, namelijk hoe de initiatiefnemer wil borgen dat deelname aan herstelbemiddeling geen bekentenis is.

Deze leden willen graag weten op basis van welke criteria doorverwijzing zou moeten plaatsvinden en of het niet van belang is ook hier uniformering in aan te brengen, teneinde al te grote verschillen in de praktijk te voorkomen.

De leden van de CDA-fractie vragen de initiatiefnemer waar de noodzaak uit bestaat om een extra overheidsorgaan te creëren dat de coördinatie zou moeten verzorgen ten aanzien samenwerking in de strafrechtsketen. De mogelijkheid voor verwijzing naar bemiddeling ligt volgens deze leden nu waar die het meest voor de hand ligt, namelijk bij het orgaan dat aan zet is in de fase waarin het strafproces zich bevindt (de politie, het OM of de rechtelijke macht). Initiatiefnemer verwijst hier ook zelf naar met zijn opmerkingen over het politiemodel, het officiersmodel en het rechtersmodel. Deze leden wijzen verder op de rol van Slachtofferhulp Nederland ten behoeve van het slachtoffer in het strafproces. Graag vernemen zij van initiatiefnemer een nadere toelichting op het veronderstelde gebrek aan coördinatie.

De aan het woord zijnde leden vragen de initiatiefnemer of ten aanzien van de herstelbemiddeling in het strafrecht niet kan worden aangesloten door bemiddelaars bij de thans opererende mediatorsfederaties en mediatorsverenigingen.

De leden van de ChristenUnie-fractie hechten groot belang aan het goed informeren van partijen zodat zij zelf een onderbouwde keuze kunnen maken voor herstelbemiddeling. Zij delen de mening van de initiatiefnemer dat de voorlichting verbeterd moet worden. Hoe wil de initiatiefnemer voorkomen dat partijen uiteindelijk worden overgeleverd aan de mening van professionals of vrijwilligers die beoordelen of iets wel of niet goed is voor slachtoffer en/of verdachte/dader?